

Het College van Burgemeester en Wethouders
van de Gemeente Wijdmeren
T.a.v. mevrouw drs. B.R. van Henten-Meijer en
mevrouw S.F. van Rijkom
Rading 1
1231 KB LOOSDRECHT

Ankeveen, 31 december 2017

Onderwerp: Advies inzake de Maatschappelijke Agenda 2018-2021 (MAG)

Geacht College,

De Adviesraad heeft kennis genomen van de Maatschappelijke Agenda 2018 – 2021 (versie van 15 december 2017).

Op 2 november 2017 heeft de Adviesraad haar opmerkingen over een eerdere versie gestuurd aan de behandelende beleidsambtenaar.

In deze brief geven we onze reactie over het thans voorliggende, finale concept.

Algemene opmerkingen

Bij het lezen van de MAG komt de vraag op wat het doel van het stuk is. Het geeft (soms nogal) algemeen geformuleerde uitgangspunten, het vermeldt reeds gerealiseerde doelen, op korte termijn te nemen acties, een uitvoeringsprogramma, etc. Wat men er ook van moge vinden: het geeft een compleet beeld van het sociale domein en de raakvlakken met andere beleidsterreinen. Er is veel energie in gestoken en het is een compleet stuk geworden. Het heeft een hoog ambitieniveau.

De geformuleerde uitgangspunten en de gemaakte beleidskeuzes worden door de Adviesraad in zijn algemeenheid onderschreven. De effectiviteit is uiteraard afhankelijk van de concrete invulling. Het richt zich vooral op wat de gemeente wil bereiken. Dat maakt het stuk soms nogal abstract. De invulling van het "hoe" wordt over het algemeen open gelaten. De bedoeling is dat dit wordt ingevuld door de diverse actoren in het veld. Dat is op zich een goede gedachte. Laat de deskundigen en de gebruikers hun ter zake kundige inbreng hebben. Het vergt wel een sterke regie en monitoring vanuit de gemeente. Dat wordt ook in het stuk aangegeven. De concrete invulling verdient een uitgebreidere beschrijving. Het succes van de aanpak staat of valt daarmee.

De MAG wordt geduid als een dynamisch stuk, een levend document, dat aangepast kan worden aan de ontwikkelingen die zich voor doen. Dat past bij de snelheid in onze samenleving. Juist in dat kader is het van belang dat piketpaaltjes worden geplaatst voor tussentijdse evaluaties, voor bijvoorbeeld jaarlijks een beschrijving te geven van ontwikkelingen die de MAG veranderen en wat de invloed van die ontwikkelingen op de MAG is. Terecht is daaromtrent een actie in het actieprogramma opgenomen.

In de inleiding staat: "de MAG vormt een samenhangend geheel voor het bieden van een volledige oplossing voor maatschappelijke vraagstukken". Dit lijkt de Adviesraad een stelling die niet kan worden waargemaakt. Was het maar zo simpel. Ten eerste bestrijkt de MAG maar een deel van de maatschappelijke vraagstukken en ten tweede gaat het meestal om het beperken van de gevolgen van bepaalde maatschappelijke vraagstukken.

Opmerkingen over het voorwoord, de samenvatting, inleiding en visie en uitgangspunten

Wij beschouwen deze onderdelen van de MAG gezamenlijk om te voorkomen dat er herhalingen ontstaan.

Resultaatgericht denken

De Adviesraad is het volledig eens met het uitgangspunt dat het resultaat centraal moet staan. Per situatie zal maatwerk moeten worden geleverd, uitgaande van een integrale, ontschotte benadering. Met name in situaties van meervoudige, complexe problematiek zal deze aanpak leidend moeten zijn.

Wij onderschrijven doelstelling van preventie en vroegtijdige signalering. Dit kan problemen voorkomen dan wel voorkomen dat problematiek verergert en dat zwaardere en meer kostbare zorg moet worden ingezet. In de MAG wordt een voorkeur uitgesproken voor het gebruikmaken van algemene voorzieningen. Dat is begrijpelijk omdat dit doorgaans financieel voordeliger is. Algemene voorzieningen moeten met beleid worden ingezet. Bezuiniging mag niet voorop staan en voorkomen moet worden dat uit financiële overwegingen te lichte zorg wordt ingezet, waardoor de situatie later alsnog verergert.

Integrale aanpak

De Adviesraad is het eens met een integrale aanpak en een integraal budget zonder schotten. Wat niet is vermeld, is of deze aanpak alleen geldt voor zover de verantwoordelijkheid en middelen bij de gemeente berusten, of dat dit breder moet worden geïnterpreteerd. De inwoner is pas echt geholpen als het laatste het geval is. Het gaat om een integrale aanpak, waarbij ook de schotten met bijvoorbeeld de zorgverzekeraar en het zorgkantoor worden overstegen.

De Adviesraad adviseert om dit element nadrukkelijker op te nemen.

Leefbaarheid in de kernen

De Adviesraad is het ermee eens dat de eigenheid van de kernen uitgangspunt moet zijn voor de invulling van het beleid. Daarbij worden initiatieven die door inwoners van de kernen worden aangedragen in principe gestimuleerd en ondersteund. De invulling van de voorzieningen in de kernen zijn daarmee afhankelijk van individuele initiatieven. De vraag is of niet een structuur wenselijk is om initiatieven op een meer evenwichtige manier op te halen, bijvoorbeeld door het aanstellen van een kernenregisseur, het laten herleven van de dorpsavonden, of het instellen van een dorpsraad. Deze vraag komt mede op, omdat gesteld wordt dat het uitgangspunt is dat de verantwoordelijkheid onder andere zoveel mogelijk in de kernen ligt.

Bouwen op vertrouwen

Duidelijk is dat door de decentralisaties de verantwoordingsdruk is toegenomen. De Adviesraad juicht initiatieven om deze verantwoordingsdruk te beperken toe.

In de MAG speelt vertrouwen een belangrijke rol. Partners mogen de uitvoering naar eigen inzicht invullen om het gestelde doel te bereiken. Vertrouwen is mooi, maar toch zal een model moeten worden gevonden om de uitvoering door de partners te beheersen. Anders is het risico te groot dat gelden onjuist of ondoelmatig worden besteed. Bij goed georganiseerde partners kan wellicht aansluiting worden gezocht bij de wijze waarop partners hun eigen interne beheersing hebben georganiseerd. Aanbevolen wordt om een beheersings- en rapportagemodel te ontwikkelen dat met de specifieke kenmerken van de partners rekening houdt. Aspecten als continuïteit en kwaliteit van het management en personeel van de partners zullen mede in de beschouwing worden betrokken.

Deze wijze van beheersing van de processen vergt ook andere kwaliteiten van de "controleurs" dan een primair formeel ingericht beheersingsmodel. Van belang is dat ook deze kant van de beheersing goed is ingevuld. In hoofdstuk 5 van de MAG wordt op dit onderwerp vrij summier ingegaan.

De vraag is ook hoe dit uitgangspunt zich verhoudt tot de nogal gedetailleerde verantwoordingsverplichtingen die zijn opgenomen in toelatingsdocumenten die door de Regio worden gehanteerd bij aanbestedingen.

Eigen verantwoordelijkheid, eigen regie

Centraal staat dat de gemeente vertrouwt op de mogelijkheden van haar inwoners om zelf de verantwoordelijkheid voor hun leven, woon- en werkomstandigheden te nemen. Hoewel dit uitgangspunt in zijn algemeenheid waar is, behoeft het nuancering. Uiteraard is het zo dat het niet de bedoeling is dat de inwoner bij het minste of geringste naar de gemeente stapt om zijn of haar probleem te laten oplossen, maar eerst probeert om het zelf te doen. Zoals het nu is geformuleerd, lijkt de gemeente wel een erg afwachtende houding in te nemen. Formuleringen als: "daar waar aanvullende ondersteuning nodig is, hebben wij de opdracht" (klinkt als: het moet maar) en "als eigen regie echt niet mogelijk is" (klinkt als: als het echt niet anders kan) suggereren een uiterste terughoudendheid, die niet wenselijk is, maar ook niet overeenkomt met de uitvoeringspraktijk die wij kennen van de gemeente Wijdmeren.

Overigens onderschrijft de Adviesraad niet de aanname dat de kwaliteit van de oplossing en de kans op duurzame resultaten toenemen als de inwoner zelf of samen met zijn omgeving een oplossing bedenkt. Dat is te algemeen. Vaak is de inwoner juist in een familiesysteem vastgelopen, omdat er onvoldoende deskundigheid van buitenaf bij is betrokken. Men probeert zichzelf heel lang te redden en heeft onvoldoende zicht op alternatieve oplossingen.

Passend antwoord op elke vraag

De gemeente streeft naar een passend antwoord op iedere vraag. Daaraan wordt toegevoegd dat de gemeente niet op elke vraag het passende antwoord zelf in de hand heeft. Dat is op zich begrijpelijk, maar dat roept wel de vraag op of dan het best passende wel beschikbare antwoord wordt gegeven, of dat de inwoner het verder maar zelf moet uitzoeken. Stel de inwoner moet gezien zijn beperkingen eigenlijk verhuizen, maar er is geen passende woning beschikbaar: financiert de gemeente dan toch de noodzakelijke verbouwingen?

Verder wordt in dit hoofdstuk de problematiek behandeld van vraagverlegen inwoners en inwoners die de weg niet zelfstandig weten te vinden. Er wordt op ingezet dat de vraag bij de inwoners wordt opgehaald. Er staat niet bij hoe men deze inwoners opspoort.

Opmerkingen (Samen)Leven

Vergrijzing

Terecht wordt geconstateerd dat de bevolking in Wijdmeren sterker vergrijsd dan de landelijke bevolking. De gevolgtrekking beperkt zich tot de aandacht voor mantelzorgers en de vervoersbeperkingen van mensen met een aandoening. Dit lijkt de Adviesraad te beperkt. Verwacht mag worden dat het aantal inwoners dat een beroep doet op WMO-voorzieningen sterker zal stijgen dan landelijk het geval is. De kosten van deze voorzieningen zullen navenant stijgen en daar moet in de financiering rekening mee worden gehouden.

Uiteraard zal door de geschetste ontwikkeling de druk op mantelzorgers toenemen. Tegelijkertijd wordt in de MAG ook geconstateerd dat in Wijdmeren een groter deel van de mantelzorgers overbelast is dan landelijk. Formuleren dat aandacht nodig is voor mantelzorgers is dan wel erg vrijblijvend.

Verder moet er voor worden gewaakt dat de mantelzorger niet te veel als de "Haarlemmer olie" wordt neergezet in het kader van de beperking van de zorgkosten.

Alcohol en drugs

De Adviesraad stelt met instemming vast dat ten opzichte van vorige versies ook het rookvrij opgroeien (al is het erg summier) als speerpunt aan deze paragraaf is toegevoegd. In de maatschappelijke opgave heeft deze toevoeging niet plaatsgevonden. Graag zien wij de tekst als volgt aangepast worden: "Terugdringen van het alcoholgebruik onder inwoners en preventie alcoholgebruik **en roken** specifiek bij jongeren".

De gevolgen van roken zijn minder direct zichtbaar dan die van alcohol en drugs, omdat rokers niet direct overlast geven of acute zorg nodig hebben. De negatieve lange termijn gevolgen voor de gezondheid zijn echter evident.

Wijkteam (SWT) en uitvoering

De Adviesraad is een warm voorstander van sociale wijkteams voor de aanpak van de complexe problematiek, maar dan wel voor zover de deskundigheid past bij de problematiek.

In de MAG is opgenomen, dat het wijkteam drangtrajecten in het kader van jeugdhulp zelf uitvoert in plaats van deze in te kopen bij de gecertificeerde instellingen. De Adviesraad gaat er van uit dat deze wijziging niet uit financiële overwegingen wordt doorgevoerd, maar dat deze wijziging verband houdt met de in het SWT aanwezige deskundigheid. In de landelijke media zijn de nodige artikelen verschenen over vermijdbare intensieve zorg die is veroorzaakt doordat zorg in eerste aanleg op te laag niveau is ingestoken.

Er bestaat nog een ander risico. Een SWT heeft vaak niet de insteek van drang en dwang, maar die van ondersteuning van de inwoner. Door nu ook dwang en drang trajecten uit te voeren, kan de vertrouwensrelatie van het SWT met de betrokken inwoner, maar ook met andere inwoners worden aangetast. Wij adviseren om dit risico goed te monitoren.

Kwetsbare groepen

Het is een gegeven dat er in onze samenleving mensen zijn die het zelfstandig niet redden. Niet in alle gevallen kan dat met ondersteuning in de woonomgeving worden opgevangen. De extra-

muralisering kent zijn grenzen en deze grenzen moeten niet worden overschreden ter wille van bezuinigingen.

Opmerkingen over wonen

Algemeen

In dit hoofdstuk worden veel feiten weergegeven, die juist zijn. Ook de ambities, beweging en maatschappelijke opgave worden beschreven. Wat ontbreekt, is een beschrijving van het realiteitsgehalte hiervan. Wat kan wel en wat kan nu eenmaal niet. Het heeft weinig zin om een ambitie te definiëren als deze niet te vervullen is.

Opmerkingen over werken

Rechtmatigheid versus doelmatigheid of maatwerk

Naar de mening van de Adviesraad moet doelmatigheid het belangrijkste criterium zijn. Dat vergt een andere manier van denken en meten. In concrete gevallen moet goed worden gemotiveerd waarom een besteding doelmatig is. Maar het vergt ook discipline. Anders kan de trapeuning van de rechtmatigheid niet worden losgelaten. Het gegeven voorbeeld, waarin spanning tussen korten en de schuldenproblematiek duidelijk aanwezig is, rechtvaardigt het niet of beperkt opleggen van een korting uit doelmatigheidsoverwegingen. Anderzijds is de vrees van de rijksoverheid voor te inventieve oplossingen ook niet geheel ongegrond. Het kan natuurlijk niet zo zijn dat bijvoorbeeld de herbestrating van een winkelcentrum wordt gefinancierd uit WMO-middelen, omdat deze herbestrating de mobiliteit van ouderen bevordert.

Opmerkingen over het uitvoeringsprogramma

Algemene opmerkingen

Het uitvoeringsprogramma verdient ons inziens nog nadere concretisering en nadere duiding van de tijdfasering. Soms zijn de acties algemeen geformuleerd en meer een herhaling van hetgeen in de MAG al is verwoord.

Taalkundige controle

Wij adviseren om de MAG nog een keer goed te controleren op taal- en typefouten.

Tot slot

De Adviesraad wil graag haar waardering uitdrukken voor de investering die in de MAG is gedaan.

Wij zijn graag bereid om deze brief nader toe te lichten.

Hoogachtend.

w.g. M.J. Vredenduin